

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Dostrzegacz Austriacki zawiera co następuje: W Madrycie rozeszła się wiadomość, iż korpus 2000 ludzi piechoty powstańców, który udał się w góry Coin w kierunku ku Maładze odcięty został przez wojsko Królewskie. Tyle jest pewna, iż d. 27. Stycznia rano wyruszył korpus powstańców z wyspy Leonu w wyżey namienionej się dohąd się zaś nadał nie masz dokładney wiadomości; że korpusowi temu przecięty jest odwrót do wyspy Leonu to pokazuje się odzwiscie z zajętego stanowiska przez wojska Królewskie na d. 31. Stycznia oczem doniesiliśmy inż w 53/27 Numerze gazety naszej.

Powyższe wiadomości z Madrytu zawierają daley, iż oddalony niedawno były Minister sprawiedliwości Lozano de Torres wygnany jest z Madrytu. W nocy z d. 3. na 4. Lutego odebrał przez Kapitana Vigodet rozkaz Królewski, ażeby natychmiast opuścić Stolicę. Mówią, iż ma byćz zawieszony do Cornsia i osadzony w zamku S. Antoniego. Los jego dzielą z nim jego przyjaciel Villar Frontin i jego nieprzyjaciel P. Urgarte, pierwszy wygnany do Tarragona drugi do Segovii, papiery zaś ich iako też i byłego Ministra Lozano de Terres zostały opieczetowane.

Gazeta Kadyxńska z d. 1. Lutego zawiera dwie odezwy Jenerała Freyre, datowane w główney jego kwaterse w Xeres z d. 29. Stycznia, iedna z tych wydana jest do zbuntowanego wojska i zaczęta temi słowy: *Soldados refugiados en S. Fernando!* w imienia Króla przyrzeka im tenże przebaczenie i inne dobrodzieystwa, ieżli przez powrót pod chorągwie prawego Monarchy i żal za swoje błądy staną się oney godnymi.

Z resztą wiadomości z Róndy, Xeres i Kadyx u, prawie dosłownie potwierdzają wszystko, podług urzędownych doniesień z Madrytu o rozłożeniu wojska Królewskiego, któ-

re iak wiadomo oteczyło powstańców i zbięcia rozgłaszane od czasu do czasu wieści przez Ultra-liberalistów, iakoby Kadyx miał otworzyć bramy powstańcom i część wojska Królewskiego będącego pod rozkazami Jenerała Freyre miała przejść do powstańców i t. d. Ostawiony Melchior został w Madrycie powieszony.

Wielka Brytania i Irlandya.

Zaburzenia trwają ciągle w Irlandyi. W Hrabstwie Tuam Xiądz na czele oddziału żołnierzy aresztował 19. związkowych i zaprowadził ich do więzienia w Galway gdzie było 16 dawniey uwiezionych. Odarty także wydział zgromadzenia tychże związkowych, zabrano onemu papiery, które ważne mają zawierać objaśnienia.

Francya.

Monitor z d. 16. zawiera wiadomość: Dwór z powodu śmierci Xiążęcia Berry włożył żałobę dnia tego, która trwać ma przez dni 21.

Przez szczególay zbieg oholiczności łóżko na którem położono Xiążęcia Berry po odebraney ranie było, toż samo, na którem Xiąże ten pierwszy raz spoczywał po powrocie swoiem do Francyi w roku 1814. P. Grand sire, mieszkał pod ow czas w Cherbouргу miał zaszczyt ofiarować go Xiążęciu, który był na ład wysiadł, tenże P. Grand sire jest teraz Sekretarzem jeneralnym wielkiey Opery, przywoził z sobą też do Paryża i musiał dożyć tey boleści, ażeby widział Xiążęcia na tem umierającego łóżku!

Dziennik rozpraw zawiera: iż dnia 14. rano pewna esoba dopuściwszy się mowy buntowniczey i okazawszy dzięk radość z powodu zamordowania Xiążęcia Berry aresztowaną została od otaczających i oddaną Kommissarzowi Policyi. Tenże sam Dziennik rozpraw z d. 16. donosi, iż w nocy z d. 14. na 15. poprzyłepiono buntownicze karthi na

ulicy St. Denis, Policya śledzi występnych. Dnia 15 rano aresztowano 6 osób w szynku winnym przed rogatkami, które po odebraney wiadomości o spełnionem zabójstwie na osobie Xiążęcia Berry śpiewały pieśni buntownicze.

Gazeta Francyi postrzega, iż w dzień zamordowania Xiążęcia Berry kramarze nosili na przedarż małe ołowiane medaliki z wyobrażeniem Wojownika prowadzącego dziecko za rękę.

List prywatny z Paryża z d. 15. Lutego umieszczony w gazecie powszechney zawiera: „Gazety uwiadomiły już W Pana zapewne o tym nadzwyczajnym występku, który cały zajmuje Paryż, ia zaś chcę W Pana e iedney zawiadomić czynności, której nie obejmują pisma publiczne a o której rzeczywistości W Pan może być przekonany. — Na posiedzeniu wczorayszem Izby Parów, które iak W Panu wiadomo odbywa się w zamkniętej sali, Xiążę Fitziames wstąpił na mównicę i miał następującą rzecz: „Mając ieszcze ręce zbroczone krwią nieszczęśliwego Xiążęcia, który w moim objęciu oddał ducha, niechcę wam wystawiać te różniyszności iakkolwiek ona jest szkaradną, przyszłość powinna nas zajmować. Przedsięwzięli Ministrowie potrzebne środki, które zabezpieczyłyby mogły drogie szczątki rodziny Królewskiej? Niedajcie się uwodzić spisek istnienie, ażeby rodzinę tę do ostatniej wykończyć latorośli. Nie będę obwiniony, że się zapuszczam w niepewne domysły narażając się niebezpieczeństwu, może ieszcza tego wieczora legnę pod sztyletami skrytoboyców; leoz żadna uwaga nie powinna mnie wstrzymać, wytnę wam osoby; wymieniam wam zatem z pewnością P. Caulaincourta, u którego nie dawno służył zaboyca, zabezpieczonoż się względem iego osoby? Dla tego przekładam wam wezwać Ministrów, aby przedstawili Izbie, iakich użyli środków, do odharcia wątku tego strasznego wypadku, który całą Francyją w prawa w pogrążenie.“ — Mowa ta uczyniła najmocniejsze wrażenie w Izbie; tymczasem nie była od nikogo z obecnych wspartą, a nawet ogłoszenie iey drukiem nie było nakazane. Minister tylko wojny oświadczył, iż Rząd użył wszelkich środków, które są w iego mocy dla odkrycia źródła i zapobieżenia skutkom iego.

Numer gazety *Drapeau blanc* z d. 15. b. m. zagrabiony został na wezwanie Królewskiego Prokuratora, który takowe uczynił z powodu odebraney szargi od Hrabiego Decazes, iż

w tymże numerze umieszczono artykuł obrażający sławę Ministra.

O to iest mowa, Ministra spraw wewnetrznych Hrabiego Decazes, przesłana Izbie Parów przy przełożeniu projektu do prawa, względem ograniczenia wolności prassy dzienników, któryśiny npięścili przeszłym w Numerze gazety naszej. „Pomimo głębokiego żala, zajmującego nasze uczucia i wszystkie nasze myśli niepowinniśmy żadną miarą spuszczać z uwagi wielkiej sprawy Państwa, lecz powinniśmy ią szczególniej do tego skłaniać, ażeby wysledzić źródło tego nieszczęścia, które nas tak ciężko przeżywa. Wskazanie ono nam wszystkim wielkie obowiązki. Wy sami Panowie moi okazaliście życzenie, ażeby wszystkie prawne środki przedsięwzięte bydy mogły, których wymaga potrzeba, a które równie tak są potrzebne dla zabezpieczenia Tronu iaki utrzymania drógich naszych instytucyi.“

„Gdyby nawet zbrodnia i krew Najjaśniejszej ofiary, którą wybrał zaboyca, tak głośno do nas nieprzemawiały, to same usprawiedliwienie się haniebnego sprawcy tej czynności, dostatecznie okazało, iakie są owoce wzgardy godne tych zgubnych maxym, tych bank wiodących kraj do upadku i tych zasad Króloboyczych, które tak zuchwale rozgłaszane bywają od czasu, iak wolność dzienników żadnem nie iest wstrzymana wędzidłem.“

„Doświadczenie dowiodło nam niemocy postępowania Sądowicznego. Jednak iakkolwiek gruntowne było przekonanie w tym względzie Rządu, to przecież tak długo chociaż on oczekiwać, pókiiby przez więcej przykładów przekonanie to nie wzbudziło i nie wzmocniło się w sądzie W Panów, albo pókiiby publiczne nienkontentowanie nie okazało powrócić słusznie do ledwie spodziewanego umiarkowania i nie pragnęło położyć końca kary godnym zdroźnościom, które każdy dobrze myślący z boiaźnią poznawał.“

„Strata, którą oplsakniemy mocne nam stawia przekonanie, wszyscy przysoiele Tronu i Ojczyzny widzą nieodzowną potrzebę wynalezienia środka przeciwko tym zdroźnościom, które chociaż nie nagrodzą tej straty iaką poniosła Francya, leoz przynajmniej wstrzymają zgubną dążność nadaną umysłem i oszczędzić nam mogą nowych też stramienie.“

„Okrutne te nauki przekonały nas iawnie, że ustawy karzące nie są dostatecznymi, interes towarzystwa, dopóki tego okoliczności potrzebować będą, wymaga ustaw, któreby zapobiegając złemu uzupełniły oozewistą słabość Sądów.“

„Projekt do prawa (względem ograniczenia osobistej wolności), którego jest zamiarem zbroić Rząd przeciwko sprawcom wzgardy godnym zamachom, znieprawdzonym spiskom, który daje temuż Rządowi moc wstrzymać obojętną ręką z nim jeszcze dopóki się zbrodni, przełożony jest Izbie Deputowanych z rozkazu Króla.“

„Jego Król. Mość kazał nam przełożyć W Panom projekt do prawa, przeciwko dowolności dzienników, któryby uzupełnił terazniejszy niedostatek poboru w podatkach. Projekt ten zawiera tylko czasowe środki, których potrzeba i przemożność nakazuje, bo bezwzględnie dzięki przychylności obu Izby i dobremu sposobowi myślenia większej części Francuzów, niebezpieczeństwo terazniejszego położenia będzie tylko przemijającym.“

„Dozór zachowawczy, który ma strzedz świętego interesu towarzystwa, przeciwko rozszerzaniu się nanki anarchicznej powierzony jest nie podległej Władzy, wykonanie iey oddane jest w bezstronne i pewne ręce, które przy wypełnieniu powierzonej im umiarkowanej Władzy, nie będą się niczem jak tylko powszechnem powodowały interessem.“

„Akta Rządu i Administracji będą zawsze jawne, publiczne i będą mogły być śmiało rozstrząsane. Prawo to nie będzie przeszkadzać obiaśnianiu przedmiotów politycznych, zapobieży ono tylko znieprawdzonym nadużyciom, których się co dziennie bezwstydnie fałszywie dopuszczają pisma, dosięgają wszystkich naszych instytucji i naszej pokójności publicznej, których podstawą są też same instytucje.“

„Z resztą Izby, Rząd i Naród nie będą pozbawiony nanki świątłych mężów, pożyteczne myśli dobrych Obywateli nie będą tłumione. Prócz codziennych i periodycznie wydawanych gazet i pism, dla innych będzie wolny druk i nie podległy. Autorowie zakładających sobie sławę w poświęcaniu się pracom prawodawczym i administracyjnym nie będą poddani nie potrzebnemu dozorowi, jeżeli nie będą pism swoich ogłaszać w kształcie, który ze względu swej szczególniej natury szczególnym przepisom poddany być musi, a których przykre te okoliczności w iakich zostaniemy, najsurowszych wymagają środków ostrożności.“

„Spodziewamy się Panowie moi, że przełożone od Rządu środki w swoim związku, dostatecznymi będą do zaspokojenia umysłów o przyszłość, umocnią dobrze myślących nadzieję, złych ostraszają, utrzymają ich na wo-

dzy, ożywią zaufanie, otrzymają pochwały i przyzwolenie wszystkich prawych przyjaciół Tronu, Monarchii Konstytucyjnej i prawnej wolności.“

Dziennik rozpraw z d. 17go zawiera następującą anekdotkę: „a na urzędzenie tej prawdy przywodzi opowiadanie własne P. Prewot Zielnikarza Królewicowsko Xiążęcej Mości Xiężnej Berry. Officer będący na półowie żółtu mieszkający w pałacu Viarmes przy ulicy tegoż nazwiska kupował od kilku dni często kwiaty w sklepie P. Prewot i ile razy przyszedł nie przystoynie prowadził mowę przeciwko Xiążęciu i Xiężnie Berry. Nakazywano mu po kilka kroć milczenie, lecz bez skutku, ponieważ zaś zawsze tylko P. Prewot z iey służącą zastawał, mniey więc te obiedwie ważył sobie kobiety.“ W Niedzielę rano, w dzień popełnionej zbrodni przez Louvela kupował kwiaty, i zaczął znowu oburzającą mowę przeciwko Xiężnie. P. Prewot nie mogła dłużej swojego znieść gniewu. „Jak się W Pan ważył rzecze: potwarzać Xiężnę wzór dobroci, cnoty i dobroczynności.“ — „Ha!“ odpowiedział, to fanatyczna tylko Xiężna słucha.“ — P. Prewot odpowie Xiężna jest bardzo pobożną, ale dla tego nie jest fanatyczną i we wszystkich swoich czynnościach powodowana jest cnotą i obowiązkami.“ — Kiedy tak jest rzecze Officer tym ci lepiej dla niej; w wrzawie będziemy ją oszczędzać.“ (*Dans la bagarre nous l'epargnerons.*) Officer ten dodaie Dziennik rozpraw jest w rękę sprawiedliwości.

Gazeta Francyi ręczy za istotę następującego wypadku: „Gdy d. 14. pewna z Sądowych osób, która badała Louvela mówiła do niego, Nędzniku! Wiesz ty o tem, że Xiężna któregoś ty zamordował tak daleko był dobry, że prosił przebaczenia u Króla dla swojego zabójcy?“ — „O tem nie wiedziałem odpowie Louvel uroniwszy tży“ — Nieprawdaz jesteś poruszony, rzecze badający, taką szlachetną i wspaniałą dobrocią? Zapewne, żeby dobry Xiężna na szczęście Francyi znowu zmartwychwstał nie popełniłbyś takiego występku?“ — Jednak, odpowie Louvel zimną krwią ocierając sobie tży, ieszceby raz te uczynił!“

Przy otworzeniu ciała Xiążęcia Berry pokazało się, że sztylet przeszedł sześć cali głęboko przez prawe płuco i otworzył serca aż do środka błony wewnętrznej, kilka funtów krwi wylało się w persi a kilka uncji do worka serdecznego, wszyscy lekarze dziwili

się, że Xiążę tak ranienny mógł jeszcze żyć 6 godzin.

Dnia 15. w lasku Boulognskim był pojedynk między P. d'Ecq.... i P. Michant Szefem batalionu Adjutantem niegdys Marszałka Masseny z powodu, że ostatni o śmierci Xiążęcia Berry nieprzystoynie mówił, pojedynkowali się na pistolety, los dał pierwszy wystrzał P. d'Ecq.... a przeciwnik zginął.

Podług rozporządzenia wydanego przez Ministerium spraw wewnętrznych i Polioyi z dnia Stycznia b. r. wola jest wyraźną Jego Królewskiej Mości, ażeby wszelkie ćwiczenia gymnastyczne ustały. Wola ta Najwyższa podana jest przez dzienniki Urzędowe do publiczney wiadomości, wszystkie Władze Polioyine obowiązane są, nie tylko nad tem czuwać, ażeby ćwiczenia te zupełnie ustały, lecz tych, którzyby rozporządzenie to przekraczali surowemi środkami od tego wstrzymwały oraz, żeby w takowym przypadku dla dalszego postępowania natychmiast wyższe Władze swie wiadomiły.

Przełożenie P. Clausel de Coussergues mające za cel oskarżenia Hrabiego Decazes względem zbrodni stanu, rozdane zostało na d. 17. Lutego w Wydziałach Izby Deputowanych. Formalności tey wymagają podług przepisów wszystkie przełożenia, które kiedy nie mają za przedmiot projektu do adresu dla Króla bywają na publicznem posiedzeniu czytane i rozwiązywane; ostatnie to przełożenie ma być czytane na publicznem posiedzeniu lecz dzień do tego nie jest jeszcze oznaczony. — Wydziały zajmowały się przygotowaniem rozpraw względem projektu do prawa tyczącego się osobistej wolności. Do rozstrząśnienia tego mianowana Komisya składa się z PP. Devaux, Margrabiego Doria, Legraverend, Blanquart-Bailleul, Poiferé de Ceré, Dupont (de l'Euze), Riviere, Bedach, de Cardonnel.

Deputowani należący do Reunion Fernaux, tak zwanego związku zgrupowali się znów pierwszy raz po niejakim czasie u P. Fernaux.

Postępowanie do sprawy przeciwko zabójcy Xiążęcia Berry jest w zupełney czynności, mianowana Komisya przez Izbę Parów jako Sąd do badania zabójcy, udała się tym końcem rano d. 17. do Concergerie. Później odbyło się badanie świadków w prze-

znaczoney do tego umyślnie sali pałacu Luxemburskiego, w którym Izba Parów swoje odbywa posiedzenia.

Dziennik rospaw zapewnia, iż Officer ten, który u Zielnikarza Prewot przeciwko Xiążciu Berry mówił aresztowany jest ón z tych, którzy powrócili z pola przytułku w Texas, przed kilku dniami odebrać miał 1000 franków w biurze Minerwy, w którym iak wiadomo otworzona była skłádka wciąż przez kilka miesięcy dla Francuzów, co się były udali do Texas.

Wielu obecnych dowodców Dywizyi wojskowych odebrało rozkaz, od Ministra wojny a między innemi Jenerał Hrabia Maurice Mathieu i Margrabia Depange obydwu Parowie, ażeby się natychmiast do swoich, udali Dywizyi, pierwszego dywizyia stoi w Lyonie a drugiego w Nimes.

„Król odbiera codziennie Deputacye z wyrażaniem żalu. W mowie Barona Segur Prezesa Sądu Królewskiego mianey do Króla nderzające są texta: „Tak jest Najjaśniejszy Panie istnieje sprzysiężenie się przeciwko Burbonom a wposród ogólnego pogrążenia umysłów pokazywały się uśmiechy dziłkiej radości. Miałażby krew, która co dopiero płynęła nasycić tylko pragnienie? Najjaśniejszy Panie czuway nad sobą! czuway nad tymi co ciebie otaczają! Zaklinamy cie imieniem towarzystwa obywatelskiego, którego inż terazniejszość okrywa żalobą a przyszłość przeymnie bojaźnią.“

Dnia 15. Lutego Marszałkowie Francuzcy mieli posłuchanie u Króla i wyrazili mu żal z okropney śmierci Xiążęcia Berry. Marszałek Moncey iako pomiędzy nimi najstarszy miał mowę: Najjaśniejszy Panie! Marszałkowie Francuzcy stają dla wynurzenia swojego żalu, szkaradna zbrodnia wydała Francyi wojsku W. K. Mci Xięcia, który był jego drogą nadzieją. Francya jest w żalobie, wierzay W. K. Mość, iż niema ani iednego z żołnierzy, którego by się serce na tę nierozdzierało zbrodnię, i który by nie był gotów przelać krew swojego obrońcy Tronu. — Prosimy W. K. Mci racz przyjąć ponowienie przysięgi wierności i przychylności od Marszałków Francyi ku Osobie swojej i całej Jego Rodzinie iako daninę uszanowania.“ — Król odpowiedział: „Pomuszony iestem, iż PP. Marszałkowie Francyi dzielą zemną sprawiedliwy żal. Xiążę, którego optaniem należał do mężnych, wszyscy mężni powinni jego żałować straty.“